

La Llagosta durant la Guerra Civil

M. Àngels Suárez i González*

A l'inici de la Guerra Civil, la Llagosta era un gran barri del municipi de Sant Fost de Campsentelles, amb una població de 555 persones i un total de més de 350 solars i edificis.

En aquells moments, Enric Torrens i Murgarella era l'alcalde de Sant Fost i, per tant, del barri de la Llagosta. Pagès militant d'ERC, va estar al front del consistori santfostenc des del febrer de 1936 fins a l'entrada de les tropes franquistes, el 27 de gener de 1939.

Com a representants de la Llagosta al Consistori santfostenc hi havia en Josep Sisó, d'ERC i en Ramon Bartalot, de la Unió de Rabassaires. Aquest darrer va entrar a formar part de l'Ajun-

tament pels canvis que es van produir a l'inici de la guerra, com a membre del Front Popular.

L'esclat de la guerra va proporcionar als llagostencs el moment idoni per aconseguir la independència de Sant Fost.

Els primers dies de guerra a la Llagosta, de la mateixa manera que a la major part de les poblacions de Catalunya, es va constituir el Comitè Revolucionari Antifeixista. Aquest Comitè estava format per mitja dotzena de veïns del barri: en Josep Sisó, un pagès d'ERC que exercia de regidor a l'Ajuntament de Sant Fost; en Joan Sariol, també pagès i d'ERC; en Joan Bartalot, pagès; en Josep Noguer, de

67

Figura 1. Panotxes assecant-se, 1937. L'activitat econòmica del poble era eminentment agrícola (AML).

* Historiadora. msuarez3@xtec.cat

professió carreter i militant de la CNT i en Juan Pujol i en Ramon Riguiillo, de la CNT, treballadors de la Tenèria de Mollet.

1. Del Comitè al primer Consistori

El Comitè va convocar un acte polític veritablement revolucionari: la celebració d'una assemblea general del barri de la Llagosta el diumenge 30 d'agost de 1936, on es va decidir la separació de Sant Fost i la constitució del poble independent de la Llagosta. Així ho recull l'acta de l'assemblea:

“A les 20 del 30 d'agost de 1936.

Reunit el poble de la Llagosta amb assemblea general y en representació de tots els centres socials van acordar per unanimitat:

Article únic: Que pertanyent al municipi de Fost de Campcentellas de qual municipi ens separa 6 o 7 kilòmetres aproximadament y separant-nos el riu Besòs els dos termes i per traslladar-nos a dit municipi haver de travessar els municipis de Perpetua de Moguda, Mollet i Martorelles i disposats a defensar les llibertats dels Pobles de Catalunya i la República des d'aquest moment de la present, declaro aquest Barri en Municipi independent i que es digui poble de la Llagosta.

I considerant legal la voluntat d'aquest Barri s'aixeca l'assemblea a las 21 de la nit i la firmen el Comitè Revolucionari Antifeixista.¹”

El document està signat per: Josep Sisó, Joan Sariol, Joan Bartalot, Josep Noguer i Juan Pujol. Així, mitjançant aquest acte, el Comitè Revolucionari Antifeixista es converteix en el representant legal del poble de la Llagosta.

A partir d'aquest moment, el Comitè treballa per fer efectiva la deci-

sió de crear el municipi independent de la Llagosta. El 8 de setembre de 1936 envia a l'alcalde de S. Fost de Campsentelles l'acta de segregació de la Llagosta, en aquests termes:

“Els que sota-signen, Comissió nomenada en representació de tot el veïnat de La Llagosta en la Junta celebrada el 30 d'agost davant de VS compareixen i

EXPOSEN: Que complimentant els acords de l'expressada Junta de veïns eleven a VS l'acta original aixecada de la repetida Junta de la qual es desprèn la voluntat unànime de la fins ara barriada de Fost de Campsentelles de convertir-se en municipi independent.

Lo qual posem en coneixement de vostè als efectes oportuns

La Llagosta 8 de setembre del 1936²”

Tornen a signar: Josep Sisó, Joan Sariol, Joan Bartalot, Josep Noguer, Juan Pujol

Per la seva part, el Consistori santfostenc es va reunir en sessió plenària per tal d'estudiar el comunicat de la separació i es va llegir el comunicat del Comitè Revolucionari Antifeixista de la Llagosta on s'exposava “que reunit el poble en assemblea General el dia 30 d'agost últim prengué l'acord per unanimitat de declarar el Barri de La Llagosta en municipi independent”. Va prendre la paraula el regidor de la Llagosta Josep Sisó, que també era membre del Comitè de la Llagosta, per parlar en favor de la independència, i finalment

“per unanimitat s'acorda prestar la seva conformitat i per tant no posà cap inconvenient a la sepa-

1 AMLL. c-670, d-6. Actes del Comitè Revolucionari Antifeixista (Es respecta l'ortografia original de tots els documents)

2 AMLL. Comunicat de segregació a l'alcalde de Sant Fost. c-10, d8.

ració del Barri de La Llagosta d'aquest poble per a constituir-se en municipi independent”³

Mentrestant, al poble de la Llagosta, el Comitè que de fet funcionava com a Ajuntament provisional, va procedir a confiscar i ocupar el local de Joan Vachier Brasso per poder establir-hi la Casa Consistorial.

“La Llagosta el dos de setembre de mil nou-cents trenta sis. El ciutadà Josep Sisó Pons en representació del Comitè Antifeixista d'aquest Poble es constitueix a la casa del carrer de Josep Sunyol, nº 67 on està radicat l'immoble destinat a finca de recreo del que és propietari Joan Vachier Brasso el qual esta afectat pel que disposa el Decret del 5 d'agost del 1936 (BO de la Generalitat del dia 7) i procedeix a l'ocupació de l'esmentat immoble que serà destinat a Casa Consistorial y Escoles ENU⁴ del que n'està mancat aquest poble. El títol d'ocupació té caràcter provisional i es posarà en coneixement de la Generalitat amb el prec que sigui feta l'adjudicació d'aquet immoble per tal de destinar-lo definitivament a Escoles y Casa Consistorial.

En el lloc mes visible de l'immoble de referència és inscrit un cartell fent constar l'ocupació produïda. De tot el qual s'aixeca la present acta per duplicat, un exemplar de la qual és tramés a la Generalitat als efectes corresponents”.⁵ (Signa: Josep Sisó)

L'activitat d'aquells dies és frenètica: tal com diu l'acta anterior, al mateix edifici del Consistori se situen també les escoles. A Barcelona s'havia creat el Consell de l'Escola Nova Unificada, organisme impulsat pels pedagogs anarquistes de la CNT-FAI per tal d'implantar una escola nova, gratuïta, laica, amb coeducació, en llengua catalana i humanista. El Comitè, conscient de la importància de l'educació, vol participar d'aquest nou corrent pedagògic i constitueix el 8 de setembre la Subdelegació Comarcal de l'Escola Nova Unificada de la Llagosta, integrada per Josep Sisó com a president, Josep Noguer com a secretari i Joan Bartalot com a vocal⁶.

El mateix dia de l'ocupació de la finca d'en Joan Vachier, el Comitè també ocupa la casa del rector Casimir Volta, al carrer de la Riera, amb la finalitat de fer-la servir com a habitatge municipal⁷.

Els nous organismes que es van creant necessiten nous espais on portar a terme la seva activitat, per això els calen les incautacions. El mes d'agost de 1936, el Comitè havia ocupat el local del cafè d'en Cirera Voltà per establir-hi la seu del Sindicat Únic de Treballadors de la Llagosta CNT-AIT. El mateix secretari del Sindicat, en Ramon Riguillo, ho testifica:

“... el dia 3 d'agost de l'any 1936 procedim amb l'ajuda de tot el poble a desallotjar el dit local dels no addictes al nostre règim, per crear al mateix el sindicat d'Obrers de aquesta localitat, tant imprescindible en totes les localitats”⁸.

A principis d'octubre la Generalitat va dissoldre els comitès revolucionaris locals i va establir la nova configuració dels ajuntaments amb la intenció d'acabar amb la dualitat de poder que hi havia amb les dues organitzacions, però la Llagosta va haver

3 AMSE. Actes del Ple de l'Ajuntament de Sant Fost, 13-9-36

4 Escola Nova Unificada

5 AMLL. Acta del Comitè Revolucionari Antifeixista. c-670, d-6

6 AMLL. Acta del Comitè Revolucionari Antifeixista. c-670, d-6

7 AMLL. Fons de la Generalitat Republicana. ANC

8 AMLL. c-670, d-9.

Figura 3. Família Bartalot, 1921. Els germans Joan i Ramon Bartalot van ser uns dels protagonistes de la vida política de la Llagosta durant la República. A la foto es veuen Joan Morral amb la família Bartalot (dret 2n. esq.) i Pere Morral (1r esq.), Mateu Bartalot (assegut, 1r esq.), Anna Bartalot Pagès (asseguda, 1r dreta), Joan Bartalot Pagès (dret 1r dreta) i Joaquim (Quimet) Bartalot Pagès (dret 3r esq.) (AMLI).

més, l'Ajuntament es compromet a pagar les reparacions, però en realitat les necessitats del Consistori i el fet que el camió d'en Josep era l'únic que restava al poble, fan que el Consistori trenqui l'acord i es quedi amb el camió¹⁴.

Una altra incautació va ser la dels safareigs propietat d'en Jacint Sariol Tuxans, per fer-ne ús com a rentadors públics per als veïns de la Llagosta. Es va acordar "posar un lletrero en que consti són d'utilitat dels veïns d'aquesta població"¹⁵, però mesos més tard, el Departament d'Apropiacions i Incautacions de Barcelona, que havia de donar el vistiplau a totes les incautacions, va enviar un comunicat a l'Ajuntament per fer-li saber "que no està ben feta la incautació del safareig propietat de Jacint Sariol, doncs no hi ha cap dubte que no és persona facciosa ni ha abandonat la població, per lo tant proposa al Consell que estudiï

aquest assumpte i que s'anul·li per il·legal¹⁶ la incautació dels citats safareigs". Efectivament, s'acorda anul·lar la incautació i pagar al propietari 5 pesetes anuals, que era la meitat del que abans abonava l'Ajuntament en concepte del servei que feien els safareigs al veïnatge.

De les cases incautades pel Comitè al rector Casimir Volta i a Josep Cirera als carrers de la Riera i Manuel Azaña, es decideix que siguin habilitades com a vivenda. Als llogaters, el Consistori decideix, el gener de 1937, fer-los pagar un preu mensual (es tractava d'un total de disset llogaters, dotze del carrer Manuel Azaña i cinc del carrer la Riera).¹⁷

La incautació més problemàtica va ser la de can Pere Gil, fins al punt que va fer dimitir al consistori en ple més d'un cop i es va endur la major part del temps i dels esforços del nou Ajuntament.

71

Figura 4. Quitxalla al carrer Garcia Hernández, 1938. Avui, carrer Sant Pau (AMLI).

14 Acta Municipal. Data 6-11-38

15 Acta Municipal. Data 3-12-36

16 Acta Municipal. Data 4-4-37

17 AMLI. C-703, d-2

3. La incautació de can Pere Gil

Can Pere Gil era una finca amb terres per conrear, una verneda amb arbres per explotar la fusta i una gran torre, situada al nord-oest de la Llagosta. Avui en dia encara es conserva la casa.

El desembre de 1936 l'Ajuntament acordà la incautació de can Pere Gil, propietat de Josefa Gil de Bofarull. Es va decidir que les terres fossin repartides entre els camperols del municipi i "la part forestal serà destinada per als efectes més necessaris en aquests moments, com són els de guerra"¹⁸.

L'explotació de la fusta de la verneda constituïa una font d'ingressos important per al nou Ajuntament. La fusta, durant la guerra, era un bé escàs, que obligà molts ajuntaments a la tala dels seus boscos. Per tal de dur a terme l'explotació de la verneda de can Pere Gil, es creà una comissió dins del propi Consistori formada pels consellers Josep Noguer, Francesc Pons i General Trullen¹⁹. La tala d'arbres de

la verneda es va organitzar acuradament; es van contractar uns obrers als quals se'ls fa una assegurança d'accidents, se'ls paga un jornal i a més se'ls concedeix un tant per cent de l'import de la venda dels arbres²⁰. Però malgrat aquesta planificació, la verneda no va donar el rendiment que s'esperava i finalment es va decidir que era més rendible vendre la fusta i que els que la compressin s'encarreguessin de tota l'explotació; això sí, amb la condició que els jornalers que es contractessin per treballar fossin veïns de la Llagosta²¹.

Una altra possibilitat que oferia can Pere Gil era la de fer servir la casa per acollir els refugiats de guerra. En més d'una ocasió, l'Ajuntament, encarregat de donar alberg als refugiats de guerra, s'havia plantejat emplaçar-los a la finca. En un principi ho havia descartat en pensar que no reunia les condicions²², però després, atesa la necessitat d'acollir els refugiats de Madrid, es va acordar que quan marxessin els habitants que ocupaven en aquell moment la masia, podrien instal·lar-s'hi els refugiats²³.

4. Els refugiats de guerra

L'acolliment de refugiats va suposar un gran esforç per als habitants de la Llagosta. A l'inici de la guerra, el Consistori es va oferir a contribuir en l'ajuda als refugiats; el setembre de 1936 es va demanar a Socors Internacional que enviessin 30 nois refugiats que es trobaven a Barcelona per repartir-los entre els veïns de la Lla-

Figura 5. Tala d'arbres prop de la Verneda i la font d'en Gil, 1919 (SPALDB. Arxiu Ricart).

18 Acta Municipal. Data 3-12-36

19 Acta Municipal. Data 27-1-37

20 Acta Municipal. Data 17-1-37

21 Acta Municipal. Data 7-3-37

22 Acta Municipal. Data 7-2-37

23 Acta Municipal.. Data 21-3-37

gosta i es van fer pregons per buscar famílies que volguessin allotjar-los. Hi va haver dos moment en l'arribada de refugiats:

El primer, l'agost de 1937, quan arriben 50 persones procedents d'Euskadi i de Santander.

	HOMES	DONES	TOTAL
menors de 18 anys	9	10	19
de 18 a 30 anys	2	6	8
de 31 a 50 anys	4	12	16
major de 50 anys	2	5	7
TOTAL	17	33	50

Figura 6. Refugiats remesos a l'alcaldia per la Comarcal el 28 d'agost de 1936 (M.A. Suárez)

L'altre, a partir de l'abril de 1938, quan arriben 19 refugiats de Granada i 53 més que procedeixen d'altres parts d'Espanya i que s'havien refugiat a Lleida, concretament a la Seu d'Urgell, però que amb l'ocupació de Lleida per les forces feixistes s'havien hagut de desplaçar i venir a parar a la Llagosta.

Els refugiats a la Llagosta van arribar a ser més d'un centenar. Per una població que voltava els 550 habitants, representava un 20% de població més per alimentar, en un temps d'escassetat a causa de la guerra.

El setembre de 1938, el delegat local dels refugiats informa al Comissariat de Barcelona que a la Llagosta "hi ha una casa refugi en la que s'hi allotgen seixanta persones i les restants 49 en cases particulars. En l'actualitat es fan treballs per si es pot allotjar en una casa o refugi els qui estan per les cases"²⁴ (s'està pensant en can Pere Gil).

Els darrers mesos de guerra, l'Ajuntament té serioses dificultats per poder fer front a les despeses que ocasionen els refugiats i reclama insistentment a la Generalitat els ajuts econòmics que li corresponen per atendre'ls.

5. L'organització del nou municipi

La feina a què ha de fer front el Consistori llagostenc és doble: per un costat, ha d'afrontar els problemes que crea la situació de guerra: l'escassetat de productes, el racionament, el reclutament a files, l'acolliment dels refugiats, les incautacions... Per una altra part, s'ha de constituir com a nou municipi i ha de crear tots els serveis que necessita per administrar la població. Una vegada format el nou Consistori, cal buscar i nomenar el personal municipal necessari: el secretari municipal, que és en Martí Ribé Bonjorn, primer i, més tard, l'Antoni Porta; el sereno, en Josep Ricart Mas; l'agutzil, en Francesc Monrás Pagés; el metge, en Joan Miró Estivill, primer i, al final de la guerra, en Joan Miró Verge. S'ha de crear el Jutjat popular. Cal moblar la casa consistorial, s'ha d'instal·lar el telèfon, posar un rellotge... fins i tot, mancava construir el cementiri!

El desembre del 1936 es demana la creació del Jutjat Popular Local al jut-

73

Figura 7. Mas la Llebreguer, 1929. Aquesta casa tenia una llebre a dalt de la façana principal. A la Llagosta hi havia quatre conegudes masies: la Llebreguer, cal Pere Gil, cal Vaquer (Baqué) i cal Xiquet. (AMLI).

ge de Primera Instància de Granollers, d'on depenia la Llagosta, però no es concedeix fins l'abril de 1937 en què és nomenat jutge popular de la Llagosta en Geroni Villaronga Pous²⁵.

El 21 de juny de 1937 es constituïa la Junta Municipal Agrària, d'acord amb el Decret de la Conselleria d'Agricultura de la Generalitat del 16 d'aquell mateix mes, amb l'objectiu d'assumir els temes que feien referència a l'agricultura²⁶. Quedava integrada així:

President: Ramón Bartalot Pagès, de la UR, designat pel Consell Municipal

Secretari: Josep Margenet Valls, designat pel Sindicat Agrícola

Vocal: Josep Puig Sellés, com a president del Sindicat Agrícola

Vocals Suplents: Joan Sariol Castell, Josep Sisó Pons i Ramon Sariol Castellà

6. Canvi de Consistori

74

El febrer de 1937 hi ha reajustaments en el consistori. Els membres d'ERC sembla que ja havien fet la renúncia verbal al seu càrrec pel fet de no reunir les condicions legals i l'entitat d'ERC havia designat nous representants: en Joan Sariol Castella, en Pere Monràs Pagès i en Pere Pagès Vila. Per la seva part, els membres de la UGT van decidir no formar-ne part, ja que no creien que el moment fos l'oportú i van demanar que restessin pendents de proveir els llocs que corresponien a la seva organització²⁷. El Consistori quedà constituït per:

Joan Sariol Castella, d'ERC, designat alcalde

Pere Monràs Pagès, d'ERC

Pere Pagès Vila, d'ERC

Josep Sans Serra, de la CNT

Ventura Carbonell Jacomet, de la CNT

Josep Noguer Ricart, de la CNT

Ramon Bartalot Pagès, de la UR

És escollit alcalde Joan Sariol Castella, d'ERC, amb 46 anys, fill d'una

Figura 8. En Pepet Ricart Mas va ser nomenat sereno de la Llagosta el gener de 1937 (AMLl).

família de masovers de can Xiquet, pagès per compte propi i veí de la Llagosta. Els altres nous membres del consistori eren: en Pere Pagès Vila, solter, de 30 anys, que es dedicava al comerç d'espardenyes i en Pere Monràs Pagès, de 43 anys, treballador del camp per compte propi. Tots eren fills de la Llagosta. Aquest Consistori es va mantenir amb alguns canvis fins al 13 de juliol de 1937, data en què va dimitir en ple tot el consistori pel conflicte de can Pere Gil. El maig d'aquell mateix any, el conseller Ventura Carbonell presenta la seva dimissió i la CNT envia en el seu lloc Josep Redon Galve, un mecànic de 25 anys nascut a Barcelona i veí del poble.

25 AMLl. c-668, d-1

26 AMLl. C- 667-d10

27 Acta Municipal. Data 23-2-37

7. Les disputes amb Mollet per can Pere Gil

Al nou Consistori li va tocar viure el problema de can Pere Gil, que esclata el març de 1937, quan l'alcalde de la Llagosta, Joan Sariol, conta que s'ha assabentat que l'Ajuntament de Mollet vol posar uns masovers a la masia de can Pere Gil, sense que oficialment se li hagi comunicat res. Explica que s'ha traslladat juntament amb el regidor representant de la UR i l'agutzil de l'Ajuntament a la masia, on veuen que hi estan portant mobles, que eren d'en Joan Rovellant i de l'Alfons Monteys, els nous masovers enviats per l'Ajuntament de Mollet, quan a la masia encara hi havia els antics masovers. L'alcalde, en Joan Sariol, entenent que estava dins de la seva jurisdicció —la masia de can Pere Gil es troba en el terme municipal de la Llagosta— dóna ordres perquè no es descarreguin els mobles, però els de Mollet anaven armats i no van voler reconèixer cap autoritat, de manera que els de l'Ajuntament de la Llagosta van haver de marxar. A can Pere Gil es van quedar els nous masovers juntament amb els antics, que no van voler marxar de cap manera.²⁸ Davant d'aquests fets, el consistori llagostenc es va adreçar al conseller de Seguretat Interior per denunciar l'actuació de l'Ajuntament de Mollet i de la Unió de Rabassaires, que havien amenaçat els representants de la Llagosta. A més, demanaven que s'ordenés el desallotjament dels nous masovers de la masia. La petició es va concretar en els següents punts:

1. "Que siguin trets els masovers imposats per la Unió de Rabassaires de Mollet i Ajuntament

2. Que la Unió de Rabassaires de Mollet ingressi els beneficis obtinguts per la venta de fusta de la verneda

3. Que la Unió de Rabassaires de Mollet aboni les despeses ocasionades a l'Ajuntament"²⁹

Per la seva part, els nous masovers, en Joan Rovellant i l'Alfons Monteys, van presentar una denúncia al jutge de Granollers on demanaven més o menys el mateix que el consistori llagostenc. Deia que: "obligui l'Ajuntament i Unió Rabassaires de Mollet a que tornin al punt on estaven abans de fer-nos anar a Can Pere Gil; a que abonin al denunciants tots els gastos i perjudicis que han ocasionat als mateixos i si constitueix delictes lo fet per aquell, que passin el tant de culpa als Tribunals que procedeixi per ser de justícia que espera de la rectitud de V.S."³⁰

L'alcalde de Mollet, en Feliu Tura, creu que el debat de can Pere Gil és entre l'Ajuntament de la Llagosta i la UR de Mollet i explica que l'Alfons Monteys i en Joan Rovellant eren els antics masovers de la Vaqueria (finca de Mollet) i que el seu trasllat a can Pere Gil havia estat el resultat d'un pacte entre la Col·lectiva de Campe-

75

Figura 9. Masia de can Pere Gil. La incautació de can Pere Gil va ser una font de conflicte entre l'Ajuntament de la Llagosta i l'Ajuntament de Mollet durant el període de la guerra (AMLI).

28 Acta Municipal. Data 18-4-37

29 AMLI. C-669, d-11

30 AMLI. C-669

rols i la Unió de Rabassaires de Mollet, i que l'Ajuntament de Mollet no havia decidit res, que "la intervenció de l'alcalde en aquest trasllat va ser simplement la de portar a terme l'acord entre les dos entitats"³¹

El mateix mes de març de 1937, el director General d'Administració Local convoca els dos alcaldes a una reunió per tal de resoldre el conflicte de can Pere Gil. L'alcalde de Mollet, però, no es presenta³², encara que fa arribar la seva versió dels fets, no com a alcalde, sinó com a president del Sindicat de Rabassaires de Mollet, ja que exercia ambdós càrrecs.

En Feliu Tura, president del Sindicat de Rabassaires de Mollet,

"Declara que el Sindicat de Rabassaires de Mollet va procedir a la incautació de la propietat i de les dues cases enclavades en la mateixa, conegut tot pel nom de Can Pere Gil, en data tres d'agost del passat any (1936), amb la conformitat expressa de l'Ajuntament de Sant Fost de Campcentelles, per estar enclavada dita propietat en el seu terme municipal. En la data d'incautació els rabassaires de Sant Fost, a l'igual que els de La Moguda, eren socis efectius del Sindicat de Rabassaires de Mollet i el delegat d'ambdues poblacions dins el Sindicat de Rabassaires de Mollet estaven presents i de conformitat plena a l'acte de l'incautació. L'Ajuntament de Sant Fost va donar la seva conformitat assistint a l'acte d'incautació el tinent alcalde del mateix, Jaume Safont. El Sindicat de Rabassaires de La Llagosta, ni verbalment ni per escrit ni de cap altra forma va formular cap oposició ni protesta per l'incautació de la propietat de Can Pere Gil, amb tota seguretat reconeixent el millor dret a fer-ho pel Rabassaires de Mollet i per mitjà del seu organisme sindical ..."³³.

8. Delimitació del terme municipal de la Llagosta amb Mollet

A mitjans del mateix mes de març de 1937, té lloc una reunió entre els dos consistoris, precisament en els terrenys de can Pere Gil, per tal d'establir la delimitació i fitació dels termes de la Llagosta i Mollet. Hi van assistir, per part de l'Ajuntament de Mollet, en Josep Domínguez com a representant de l'alcalde i els consellers Pere Bonvilà, Rossend Rafols, Josep Angosto i Josep Coll i, en representació de la Llagosta, l'alcalde Joan Sariol i els consellers Ramon Bartalot, Josep Nogués, Pere Monràs i Pere Pagès. El representant de Mollet va manifestar la seva voluntat d'ampliar el terme de Mollet fins a la riera de Caldes, i que aquesta fes de frontera natural, de manera que les terres de can Pere Gil passaven al terme de Mollet. De fet, assegurava que aquest canvi estava justificat, ja que el 85% de les terres de l'esmentada masia eren treballades per camperols de Mollet des de temps immemorials. En Joan Sariol, alcalde de la Llagosta, no va voler ni sentir parlar del tema. Van acordar deixar-ho tot com estava delimitat fins aleshores i que els de Mollet es reservaven el dret de sol·licitar als organismes superiors l'ampliació del terme municipal de Mollet³⁴. La situació la va descriure l'alcalde de la Llagosta així: "fou un acte de força o millor dit, de terror... assistiren amb armes de foc..."³⁵. El consistori llagostenc no estava disposat a perdre can Pere Gil i va continuar treballant davant el conseller de Seguretat Interior.

31 AMMV. Doc. 30/583.

32 Acta Municipal. Data 7-3-37

33 AMMV. Doc. 30/583. Declaració signada amb data 16-3-1937

34 AMMV. DOC. 30/583

35 AMLL. C-669, d-11

Per una altra part, l'Ajuntament continuava treballant per fer més rendibles les terres de la finca i va encarregar la compra d'uns motors elèctrics de rec per instal·lar-los a l'esmentada masia³⁶, així com a la finca Aromà³⁷, amb la finalitat de facilitar el rec i augmentar la producció agrícola.

9. L'emissió de moneda

Un altre repte per al Consistori va ser l'emissió de moneda. Davant de l'escassetat de moneda en circulació, molts ajuntaments van optar per emetre moneda pròpia. A la Llagosta, la iniciativa d'imprimir-ne sorgeix de la CNT. Un dels seus membres, en Josep Noguer, en el ple de l'Ajuntament del 16 de maig de 1937, exposa als membres del Consistori que "la seva organització (CNT) havia pensat en implantar uns vals a la població per tal de facilitar el canvi i suplir la moneda fraccionària, tan escassa, en el comerç". Els regidors presents van entendre que aquesta proposta també podria dur-la a terme l'Ajuntament i acorden per unanimitat que el Consistori imprimirà vals d'1 pta. i de 0'5 pta. La quantitat serà de 500 vals d'1 pta. i 1.000 de 0,50 pta, que seran repartits a tots els comerços de la població, mentre que el valor dels vals quedarà dipositat a la Dipositaria Municipal, a fi que quedi garantit l'abonament de l'import quan els vals es retirin de la circulació, que seria quan acabés la Guerra i fos restablerta la normalitat³⁸; (eren petits cartrons de forma rectangular sense cap emblema ni dibuix). Per la seva part, el Sindicat agrícola Cooperatiu de la Llagosta es va encarregar

de l'emissió de la moneda de petits valors divisionaris (eren uns discos de cartró); n'hi havia de 10 cèntims i de 5 cèntims³⁹.

10. La fitació del terme municipal amb Sant Fost

El juliol de 1937 es troben els representants de Sant Fost per delimitar el terme municipal de la Llagosta, a Can Pere Gil.

"Reunits en la verneda Can Peregil (l'alcalde de la Llagosta Joan Sariol, Ramon Bartalot, Marti Rifé Bonjorn i de l'Ajuntament Alba del Vallès Enric Torrents, Miquel Xicola, Antoni Porta) per procedir a la delimitació i fitació del terme del nou municipi de la Llagosta, segregada en virtut del decret Generalitat 3-11-36, queda de la forma següent:

1a fita. El punt d'intersecció dels eixos de les aigües corrents del riu Besos i del camí carreter de can Pere Gil.

2a fita. Punt d'intersecció dels eixos de les aigües corrents del riu Besos i de la riera Seca.

77

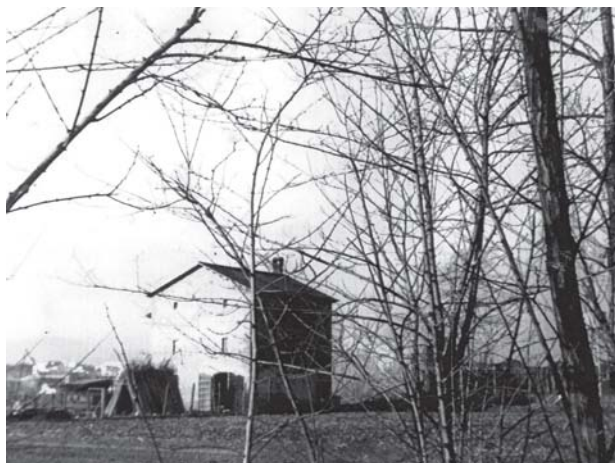

Figura 10. Casa del Pou de can Pere Gil, situada a uns 200 metres de can Pere Gil, a l'altre costat de la via, des d'on es distribuïa l'aigua, mitjançant uns canals per regar els terrenys de conreu de l'entorn de la finca (APRS).

36 Acta Municipal. Data 20-6-37

37 Nom com es coneixia popularment ca l'Alomar

38 Acta Municipal. Data 16-5-37

39 Les emissions monetaries oficials de la guerra civil (1936-1939)

La línia de terme reconeguda entre les dues anteriors fites és la que partint de la primera segueix l'eix de les aigües corrents del riu Besòs fins a trobar a segona, la qual constitueix la delimitació dels dos termes segregats, essent la primera fita ademés comuna amb el terme de Mollet, i la segona amb Montcada”⁴⁰.

D'aquesta manera quedava establerta la línia de terme entre Sant Fost i la Llagosta.

11. Primera dimissió del Consistori per l'afer de can Pere Gil

La facilitat d'enteniment que hi havia amb l'Ajuntament de Sant Fost no es donava amb el de Mollet. Malgrat que el director General d'Administració Local el 2 de maig de 1937 va comunicar a l'alcalde de Mollet que havia de procedir a desallotjar la casa de can Pere Gil, no ho van aconseguir.

El juliol de 1937, l'alcalde de la Llagosta, en Joan Sariol, convoca un ple extraordinari per tractar el tema, que segons diu:

“havia sofert un altre aplaçament per haver canviat el Conseller de Governació així com també el Director General d'Administració Local”. Es valora que “és una arbitrietat el que passa a Governació, en el que fa referència a l'assumppte dels masovers de can Pere Gil, i referent a la manera d'obrar de l'Ajuntament de Mollet i de la Unió de Rabassaires del mateix poble”. La Presidència manifesta “que ha fet des de la data indicada (mes de març de 1937) tres i quatre viatges a Barcelona, setmanals, pregat per Conselleria de Governació, sense cap resultat, ocasionant gastos verdaderament fabulosos per lo que fa referència a la petita i novata ad-

ministració d'aquest Ajuntament, i ben estudiada la situació en que es troba l'Ajuntament... creuen els reunits que no poden continuar en els seus llocs i tal vegada altres companys seran més afortunats en les gestions per adquirir lo que tanta falta fa, per lo tant acorden una-niment presentar la dimissió dels llurs càrrecs amb caràcter de irrevocable, al dit Conseller de Governació”⁴¹.

L'Ajuntament de la Llagosta envia la dimissió del Consistori en ple al conseller de Seguretat Interior. En aquest comunicat, posa de manifest el motiu de la dimissió, a causa del “conflicte d'ordre públic promogut per l'Ajuntament, sindicat de Rabassaires i Camperols de la vila de Mollet, contra aquest Ajuntament i per altra part per la poca atenció que ha tingut amb els firmants de la present el secretari de la Conselleria de Seguretat Interior”⁴².

La Conselleria no els accepta la dimissió, però la Corporació no es torna a reunir fins al mes de setembre, malgrat que se'ls recorda que el que fan no és legal.

12. El Consistori presidit pel delegat governatiu

El setembre, guiat per les necessitats d'organització de la població de la Llagosta: els proveïments, els refugiats, les lleves... el Consistori es torna a reunir i decideix deixar sense efecte l'acord de dimissió i reintegrar-se en els seus càrrecs esperant que “el Conseller de Governació resolgui definitivament i immediatament l'assumppte creat per l'Ajuntament i la Unió de Rabassaires de Mollet”⁴³. És possible que la resposta del conse-

40 AMLL. c-361, d-2

41 Acta Municipal. Data 13-7-37

42 AMLL. C1,d3

43 Acta Municipal. Data 18-9-37

ller de Governació no fos l'esperada, perquè la Corporació Municipal, malgrat la seva bona voluntat de tornar a intentar-lo, no es va tornar a reunir fins al mes de novembre, en què el conseller de Governació nomena i envia un delegat per posar ordre a l'Ajuntament.

El 4 de novembre de 1937, el Consistori es reuneix sota la presidència del delegat de Governació, en Leandre Montseny i Martí i amb l'assistència dels components de la Justícia Popular, amb la voluntat de resoldre el conflicte de can Pere Gil. Es decideix tornar a constituir l'Ajuntament en la forma en què ja estava, però amb els canvis produïts per les incorporacions a files dels regidors. El Consistori queda així: Joan Sariol Castella, d'ERC, que continua d'alcalde

Pere Monràs Pagès, d'ERC

Pere Pagès Vila, d'ERC

Ramon Riguillo Puigdomenech, de la CNT, en substitució de Josep Sans

Ventura Carbonell Jacomet, de la CNT
Josep Gorgues Torrent, de la CNT, en substitució de Josep Noguer

Ramon Bartalot Pagès, de la UR

Joan Alarcón Domínguez de la CNT, en substitució de Josep Redon

El juliol s'havien incorporat a files els membres de la CNT Josep Noguer i Josep Sans, que foren substituïts per en Josep Gorgues i en Ramon Riguillo, també de la CNT. En Josep Redon es va haver d'incorporar a files el novembre i fou substituït per l'anarquista Joan Alarcón Domínguez. Un mes després de la marxa d'en Josep Redon al front, es rep la notícia de la seva mort al camp de batalla. El consistori, per honorar la seva memòria, decideix posar el seu nom al carrer de la Riera. En Josep Gorgues era de les Borges Blanques, xofer d'en Jacint Sariol; en Ramon Riguillo treballava com a adober a la Teneria de Mollet i en Joan

Figura 11. Masia de can Pere Gil. L'afer de can Pere Gil va ser el problema més gran que va patir l'Ajuntament de la Llagosta, fins al punt que va provocar la dimissió del Consistori en dues ocasions (AMLl).

Alarcón, peó jornalero, era d'Almeria i feia quatre anys que era a la Llagosta.

13. Segona dimissió del Consistori per l'afer de can Pere Gil

El desembre, el problema de can Pere Gil torna a esclatar. En una sessió extraordinària del Consistori presidida pel delegat governatiu, els consellers van presentar la seva dimissió: "El conseller Pere Monràs, fundat en el seu estat de poca salut, presenta la dimissió... El conseller Josep Gorgues diu que per tenir que absentar-se de la població qual absència es ocasionada per la pèrdua del seu pare, i tenir que estar amb la seva mare, que viu a Borges Blanques (Lleida), tenia que presentar la dimissió... El conseller Ramon Bartalot, que representa a la Unió de Rabassaires en aquesta població, diu que en vista de que dita Entitat no existia, no pot continuar representant-la, per tant presenta la dimissió". Finalment l'alcalde, fa ús de la paraula i explica al delegat que

"és l'assumepte de can Pere Gil i no altre el que ha obligat a presen-

tar la dimissió als companys del Consistori, ja que en dit assumpte no han obrat amb la justícia que s'esperava i han promès pel Departament de Governació al fer que es tornès a reconstituir l'Ajuntament a fi d'aquesta manera, estant en forma legal, poder resoldre'l, després més tard fou nomenat el company Montseny per a que es personés a aquesta població per que pogués resoldre el dit assumpte i fent més de dos mesos que es troba actuant en aquest Ajuntament, el repetit assumpte es troba sense resoldre, per tot lo que queda dit diu que des d'aquest moment posa a disposició del company Delegat els càrrecs que té en la Corporació"⁴⁴.

El delegat, en Leandre Montseny, es veu obligat a dissoldre l'Ajuntament i demana que les entitats sindicals i polítiques de la localitat facin el nomenament de les persones que han d'exercir de consellers. El tema, però, és tan greu, que no s'aconsegueix tornar a formar un altre consistori fins a nou mesos més tard. El problema de can Pere Gil ja no es torna a tractar més.

La Llagosta no es podia permetre perdre can Pere Gil, una finca que representava per a l'Ajuntament una important font d'ingressos. L'any 1937 havia ingressat 78.333 pessetes per l'explotació de fusta de la verreda; també hi havia la contribució rústica dels camperols que treballaven les terres. El mateix any 1937, per aquest concepte, es van recaptar 2.349 pessetes. A més, era una font de treball, ja que alguns camperols es guanyaven el sou i d'altres treien un complement per alimentar la seva família. Als horts de la finca hi treballaven 109 pagesos. D'aquests, més de la meitat eren de Mollet (58), de la Llagosta hi havia 35 camperols i la resta era de les poblacions veïnes.

Van passar nou mesos sense que el consistori es reunís, des de desembre de 1937 fins l'últim dia de setembre de 1938. Durant aquest temps, al seu lloc va haver-hi un comissari municipal, en Miquel Jornet Mas, nomenat per la Direcció General d'Administració Local de la Conselleria de Governació, però d'aquest període no es conserva memòria escrita.

14. El darrer Consistori republicà

El darrer dia de setembre de 1938 es torna a constituir un nou consistori amb els representants que cada entitat ha designat. Cessa el comissari municipal i la Corporació queda constituïda així:

Andreu Ricart Bonàs, d'ERC, que dimiteix de seguida per incorporar-se a files, el 16/10/38.

Francesc Viñallonga Grau, d'ERC, que també ha de dimitir per incorporar-se a files, el 16/10/38.

Josep Sisó Pons, d'ERC

Fermí Candini Ventura, de la UR

Ramon Riguillo Puigdomenech, de la CNT

Jaume Illa Massó, de la CNT

Francesc Vargues Olivares, de la CNT. Dimiteix el 16/10/38 per incorporar-se a files.

És elegit com a alcalde Andreu Ricart Bonàs, un pagès de 37 anys, fill de Santa Perpètua i membre d'ERC, com els anteriors alcaldes. L'Andreu Ricart va estar-hi molt poc temps, ja que als 15 dies va haver de dimitir per incorporar-se a files juntament amb d'altres consellers, com ell mateix ho testifica: "amb motiu d'estar compresos a les lleves, que han d'incorporar-se a Obres i Fortificacions, es veuen en l'obligació de presentar la dimissió de llurs càrrecs el qui parla, Andreu

Ricart, que desempeña el càrrec d'alcalde; Francesc Viñallonga, que desempeña el de Tinent d'Alcalde i de Conseller de Proveïments i Francesc Vargas Olivares que desempeña el càrrec de Conseller d'Agricultura”⁴⁵. Tots eren pagesos per compte propi, menys en Francesc Vargas, que feia de peó a jornal (feia sis anys que vivia a la Llagosta i procedia de Granada). Per suplir les baixes dels consellers cridats a files, ERC designa en Pere Monràs Pagès i en Josep Margenet Valls, pagès de la vinya, de 49 anys. Per la seva part, la CNT designa en Josep Serrano Redondo, natural de Saragossa i de professió baster. Per votacions, és proclamat alcalde en Pere Monràs, pagès, de 45 anys, natural de la Llagosta, militant d'ERC i que ja havia exercit de conseller. En Monràs es converteix en el darrer alcalde republicà de la Llagosta.

La Llagosta va tenir quatre alcaldes durant el període de la guerra: en Josep Sisó, en Joan Sariol, n'Andreu Ricart i en Pere Monràs. Tots eren militants d'ERC, pagesos per compte propi i, menys l'Andreu Ricart, que era de Sta. Perpètua, eren de la Llagosta.

La majoria dels canvis que hi va haver en la composició del consistori van estar motivats per les dimissions produïdes pel problema de can Pere Gil o per la incorporació a files dels seus membres.

15. Els regidors i les incorporacions a la guerra

No sabem el nombre total d'homes que van ser mobilitzats o es van incorporar a la guerra; només en tenim dades parcials. Sabem que entre la lleva de 1919 i la de 1928 van ser cridats a files 30 homes, que tenien entre 31 i

Figura 12. Vinya de Can Payàs, 1937/38. Molts dels pagesos es dedicaven al conreu de la vinya i les patates (AMLL).

40 anys. De les lleves de 1937 i 1941, van ser cridats 34 nois, amb edats compreses entre els 18 i els 22 anys. Són un total de 64 homes als que hauriem de sumar les lleves de les quals ens falten dades (des de la del 1929 fins a la del 1936). Quant als membres dels consistoris, hi ha constància que es van incorporar a files els següents consellers:

Ramon Bartalot Pagès. Cridat el 7-10-38, de la lleva del 21. Mort el 1939
Josep Noguer Ricart. Es va incorporar a files el 4-7-37

Joan Pagès Gabarra. Cridat el 3-5-38, de la lleva del 22

Pere Pagès Vila. Cridat el 16-4-38, de la lleva del 27

Josep Redon Galve. Es va incorporar a files el 4-11-37

Andreu Ricart Bonàs. Dimiteix el 16-10-38 per incorporar-se a files

Josep Sans Serra. Es va incorporar a files el 4-7-37

Francesc Vargas Olivares. Dimiteix el 16-10-38 per incorporar-se a files
Miguel Villaronga Fiter. Cridat el 16-4-38, de la lleva del 28

45 AMLL Acta municipal 16-10-1938

82 **Figura 13.** Grup d'homes tornant de fer instrucció, 1937. Són: Josep Marjanet Ricart (dret, 1r esq.), Marcos Mogas Ventura (dret, 4t esq.), Martí Mujal (mig 1r esq.), Francisco Navarro (assegut a terra, 1r esq.), Tomàs Nogués (dret, 1r dreta), Josep Maria Redón (dret a la dreta, tallat), Francesc Ribas (dret, 5è esq.), Tomàs Ricart (mig 2n esq.), Antoni Sariol (mig 1r dreta), Joan Sariol (assegut a terra, 3r esq.), Pere Villaronga (dret, 2n dreta), Salvador Sariol Grau (mig 4t esq.) i Joan Suñé (dret, 3r esq.) (AMLL).

Francesc Viñallonga Grau. Dimiteix el 16-10-38 per incorporar-se a files

16. Els morts per la Guerra

Els llagostencs que van perdre la vida com a conseqüència de la Guerra Civil són:

En Josep Redón Galve, mecànic, natural de Barcelona i regidor de la CNT. Va morir als pocs dies d'incorporar-se a files al front d'Aragó, el 8/11/37. Feia tres dies que havia complert 27 anys. Va ser el primer membre del Consistori mort al front de guerra i la notícia es va rebre amb una gran consternació.

En Pere Villaronga Pi, un noi de 19 anys, pagès de Can Badó que trobà la mort al Front de l'Ebre el 1938⁴⁶.

En Josep Toll Mundó, de 37 anys, que morí a Centelles, on s'havia refugiat per fugir de la guerra. Fou descobert i afusellat per desertor. Estava casat i era forner de cal Forner.

Més tard, el 1939, van morir en la retirada cap a França, en Ramon Bartalot Pagès i en Pere Folguera Villaronga, tots dos a Santa Coloma de Farners. En Ramon Bartalot Pagès també havia estat regidor de l'Ajuntament per part de la Unió de Rabassaires, tenia 38 anys, estava casat i era pagès de Can Refet. En Pere Folguera Villaronga era cosí d'en Pere Villaronga, era solter i feia de pagès a Can Generós. En el moment de la mort tenia 27 anys.

46 Testimoni d'Anna M. Barcons Corominas, familiar d'en Pere Villaronga

En Ramon Sariol Castellà era un pagès de 36 anys, encara solter quan va ser cridat per incorporar-se a la guerra amb la lleva de 1923. Al final de la guerra va aconseguir passar la frontera i va lluitar amb la resistència francesa, però va ser capturat i traslladat al camp d'extermini nazi de Mauthausen, on va ingressar el gener de 1941 com a presoner polític espanyol amb el número de presoner 6549. Morí l'any següent, al camp de Gusen, l'1 de gener de 1942, amb 39 anys. La seva mare, la Rita Castella, que vivia al mas can Xiquet de la Llagosta, va rebre la notícia de la seva mort, causada per "asma bronquial i insuficiència cardíaca".⁴⁷

17. El final de la guerra

En acabar la guerra, molts dels reclutats van anar a parar a camps de concentració en espera de ser classificats com a addictes, desafectes o indiferents al nou Règim. Alguns dels regidors de l'Ajuntament de la Llagosta figuren en la relació de presoners procedents de camps de concentració de l'any 1939: Joan Alarcón Domínguez, Ventura Carbonell Jacomet, Josep Gorgues Torrent, Joan Pagès Gabarra, Pere Pagès Vila i Andreu Ricart Bonàs.

La darrera vegada que es va reunir el Consistori va ser l'1 de gener de 1939. Pocs dies després, la Llagosta va ser ocupada per les tropes feixistes, posant fi a la lluita dels llagostencs per ser un municipi independent.

El primer document que ens parla d'aquesta pèrdua d'independència és l'arquiteig que s'efectua el 30 de gener de 1939:

"En la Llagosta a treinta de enero de mil novecientos treinta y nueve,

Reunidos en el local que ocupa la Caja de este Ayuntamiento de La Llagosta, los claveros que firman, con el fin de practicar el Arqueo extraordinario con motivo de cesar la corporación en su cometido al incorporarse este pueblo, nuevamente al municipio de San Fausto de Campcentellas de que formaba parte, por haberse efectuado la segregación con fecha posterior al 18 de julio de 1936 y considerarse nula tal segregación al ser liberado este municipio por las tropas nacionales, hasta que se disponga lo procedente por la Superioridad...

Firman: alcalde entrante Jacinto Sariol, alcalde saliente: Pere Monràs⁴⁸

Malgrat la signatura en el document anterior d'en Jacinto Sariol com a nou alcalde de la Llagosta, aquest no va ser-ne alcalde, però sí que se'l nomenà representant de la Llagosta en el Consistori Santfostenc. No era la primera vegada que en Jacinto Sariol representava la Llagosta: ja abans de la guerra era regidor a l'Ajuntament Santfostenc.

18. La postguerra immediata

La Llagosta torna a ser un barri de Sant Fost de Campsentelles, tal com ho testifica l'acta municipal de la primera reunió que celebra l'Ajuntament de Sant Fost:

"San Fausto de Campcentellas bajo la presidencia del comandante militar de este distrito D. Cándido Gimenez Lopez, comandante de Infantería de la División Flechas Azules (...) para constituir la Comisión gestora que ha de regir la administración.

(...) y teniendo en cuenta que el Barrio de la Llagosta, que desde el 18 de Julio de 1936 se constituyó en municipio independiente, for-

47 AMLL. Dossier d'en Ramon Sariol

48 AMLL. Arqueo Extraordinario. C-21, d5

maba parte de este termino municipal e ignorando la validez de tal separación, se acordó prescindiendo de ello, designar a D. Jacinto Sariol Tuxans, representante de dicho Barrio hasta que se resuelva lo que proceda por la Superioridad”⁴⁹

A la mateixa sessió va ser nomenat alcalde de Sant Fost, i per tant, també es va convertir en el nou alcalde de la Llagosta, Pablo Baliarda Bigaire, un propietari rural de 38 anys que va fer d'alcalde fins el desembre de 1939. També havia de ser l'organitzador i primer cap local de la FET y de las JONS⁵⁰.

Comença una nova etapa en què el règim feixista persegueix i castiga els que considera els seus enemics. S'obre una investigació dels fets succeïts durant la guerra per tal de reprimir els no addictes al franquisme, el que s'anomena la Causa General. Segons la Causa General de Sant Fost de 1940, a la Llagosta es va viure un clima de força tranquil·litat. No hi havia acusacions d'actes violents:

“No se ha distinguido ninguna persona como miliciano ni revolucionario. Ningún detenido, ningún asesinado, ningún edificio destruido totalmente, ningún edificio saqueado ni asaltado. Relación de personas asesinadas residentes en este termino municipal: ninguna”⁵¹

Quant a la investigació que s'obre respecte a les persones que van ocupar un càrrec públic, diu:

– “Paradero de los componentes del Ayuntamiento La Llagosta: Alarcon Dominguez, Juan, concejal residente en La Llagosta

– Bartalot Pagés, Ramon, fallecido

– Carbonell Jacomet, Buenaventura, concejal residente en La Llagosta

– Monràs Pagés, Pedro, concejal residente en La Llagosta

– Noguer Ricart, José, concejal se le supone en Francia

– Pagés Gabarra, Joan, concejal residente en La Llagosta

– Pagés Vila, Pedro, concejal residente en La Llagosta

– Pons Xercavins, Francisco, residente en La Llagosta

– Redon Galve, Josep, fallecido

– Sans Serra, José, residente en La Llagosta

– Sariol Castellá, Joan, alcalde, se halla en libertad condicional en La Llagosta

– Sisó Pons, José, alcalde, residente en La Llagosta

– Trullen Pijuan, General, concejal, se le supone en Francia

– Villaronga, Miguel, concejal residente en La Llagosta”⁵².

Dels catorze regidors que s'esmenten, dos se suposa que són a França: en Josep Noguer i en General Trullen, de la lleva del 33. Només es parla d'una persona que hagi estat detinguda, l'excalcalde Joan Sariol, que estava en llibertat condicional. Amb els altres sembla que no hi va haver repressió.

La voluntat d'un poble

Malgrat la duresa dels primers mesos de la postguerra, la voluntat del poble de la Llagosta era ferma, ja que no pensava renunciar a la seva independència com a municipi. El desembre de 1939 torna a enviar una instància al Consistori de Sant Fost per demanar la segregació:

“Seguidamente diose cuenta de una instancia de fecha 27 de diciembre último escrita por la mayoría de los vecinos del Barrio de La Llagosta de este término, de la que se da lectura, en la que se

49 AMSF. Acta 27-1-1939

50 Alcaldes i alcaldables del Vallès Oriental

51 AMSF. Causa General. C-26

52 AMSF. Causa General. C-26

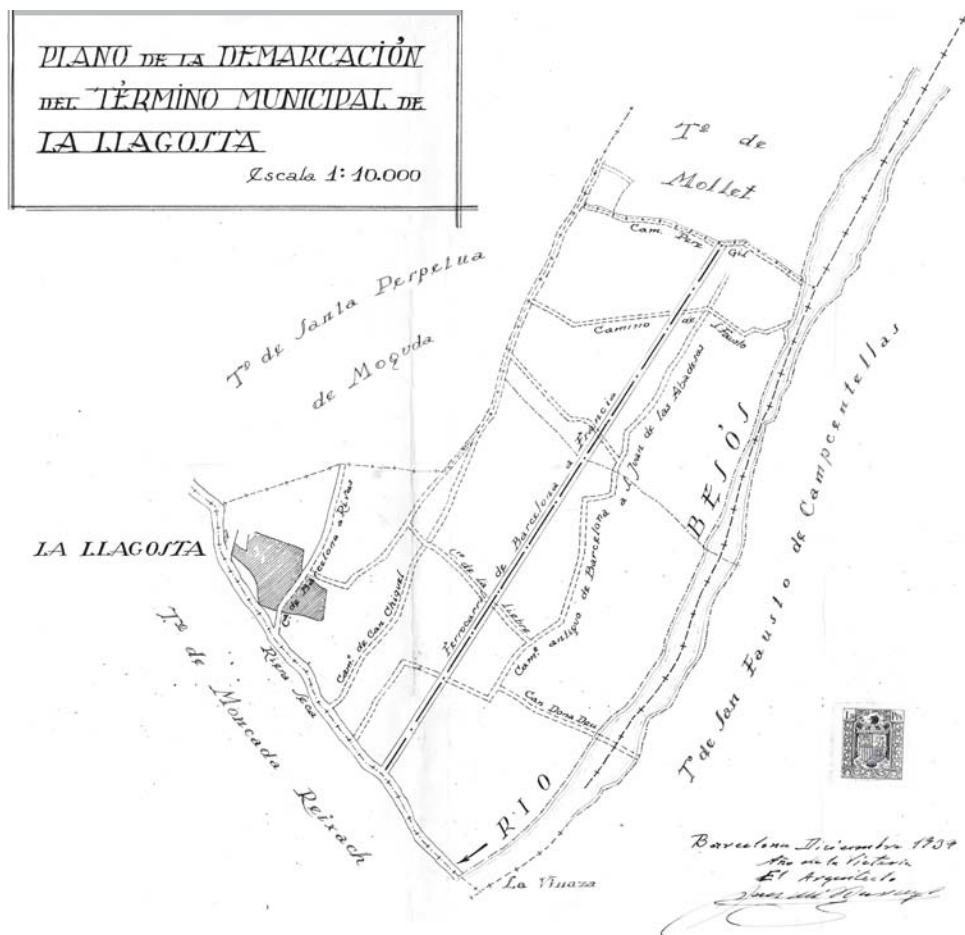

Figura 14. Delimitació del terme municipal de la Llagosta, any 1939. Expedient de Segregació (AMSF).

exponen los inconvenientes que supone para aquel Barrio el formar parte de este Municipio, tanto por la distancia que le separa de la capitalidad como por las dificultades de comunicación, expresando el deseo de segregarse para constituir municipio independiente y solventando que esta Corporación tome acuerdo prestando su conformidad.

Discutido ampliamente este asunto y considerando son ciertas las razones que en dicha instancia

se aducen, este Ayuntamiento por unanimidad acuerda prestar su conformidad a la Segregación del Barrio de La Llagosta de este Municipio para convertirse en Municipio Independiente sirviendo de línea divisoria el rio Besòs o sea tal como viene en el plano que se acompaña en la solicitud de referencia⁵³.

Era l'inici d'un llarg procés cap la independència municipal, que culminà el maig de 1945 amb una Ordre Ministerial⁵⁴ que reconeixia la segregació de Sant Fost i atorgava al poble de la Llagosta el dret a constituir-se en municipi independent.

53 AMSF. Acta Municipal 21-1-1940

54 Orden Ministerial del 5 de mayo de 1945

Bibliografia

- BORREGO, J.A., BARTALOT, J., DAMIAN, P. (Coord.). *La Llagosta: Imatges*. La Llagosta: Ajuntament de La Llagosta, 1996.
- BOSCH, L. "Les cases i cavalleries de Sant Fost el 1859". Campsentelles, 1999, vol. 4, p. 34-36.
- CANO, S. *La Llagosta. 1939-1945*. 2007. Tesi doctoral.
- GARCIA-PEY, E. *La Llagosta. Recull onomàstic*. La Llagosta: Ajuntament de La Llagosta, 1996.
- GARCIA-PEY, E. "Toponomàstica de la Llagosta". *Arrels de la Llagosta*, 1997, vol. 1, p. 22-23.
- GARRIGA, J. (Coord.) *Història i memòria al Vallès Oriental*. Premsa d'Osona, 2010.
- MARGARIT, M. *Petita història de la Llagosta*. Barcelona: Mediterrània, 2003.
- PÉREZ, X. i PÉREZ, F. *Sant Fost, història d'un poble. Dels orígens a la Guerra Civil*. Sant Fost de Campsentelles: Ajuntament de Sant Fost, 1990.
- PÉREZ, X. "El procés d'independència de La Llagosta (1936-1945)". *Arrels de la Llagosta*, 1998, vol. 2, p. 93-98.
- PÉREZ, X. "La Llagosta i Sant Fost, relacions històriques". *Arrels de la Llagosta*, 1997, vol. 1, p. 9-17.
- PLANAS, J. (Coord.) *Alcaldes i alcaldables del Vallès Oriental (Segle XX)*. Diccionari biogràfic. Granollers: Museu de Granollers, 2006.
- RIFÀ, J. *Una mica d'història del poble amb imatges del Sant Fost dels nostres avis*. Argentona: l'Aixernador, 1983.
- SUÁREZ, M.A. *La Segona República i la Guerra Civil a Mollet del Vallès*. Mollet del Vallès: Centre d'Estudis Molletans. 2000. (Vicenç Plantada, 4).
- TURRÓ, A. *Les Emissions monetàries oficials de la Guerra Civil (1936-1939)*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, Societat Catalana d'Estudis Numismàtics, 2007.
- VALLDEORIOLA, T. *La Llagosta: 60 anys segregació i constitució del municipi*. La Llagosta: Ajuntament de la Llagosta, 1996.

Arxius consultats:

- AMLL = Arxiu Municipal de la Llagosta
 AMM = Arxiu Municipal de Mollet del Vallès
 AMSF = Arxiu Municipal de Sant Fost de Campsentelles
 APRS = Arxiu particular Rifà Solé

Annex

Regidors de l'Ajuntament de la Llagosta que van exercir durant la Guerra Civil (1936-1939).

NOM	NAIXEMENT	EDAT	ESTAT	NATURAL	OFICI	ANYS*
Alarcón Domínguez, Joan	03/12/1906	30	casat	Sorbas (Almeria)	peó jornalier	3
Bartalot Pagès, Ramon	15/02/1900	36	casat	Sant Fost de C.	pagès compte propi	36
Candini Ventura, Fermí	19/02/1883	53	casat	Sta. Perpètua de M.	pagès compte propi	52
Carbonell Jacomet, Buenaventura	12/05/1907	29	casat	Cardedeu	obrer adober pelleria	9
Gorgues Torrent, Josep	07/10/1907	28	casat	les Borges Blanques	xofer de Jacint Sariol	8
Illa Masó, Jaume	1888	45	casat	Cànoves	pagès compte propi	6
Margenet Valls, Josep	08/07/1888	47	casat	Barcelona	pagès compte propi	30
Monràs Pagès, Pere	19/03/1893	43	casat	Sant Fost de C.	pagès compte propi	43
Noguer Ricart, Josep	1912	24	solter	Montcada i Reixac	ajudant de carreter	8
Pagès Gabarra, Joan	08/12/1903	33	vidu	Sant Fost de C.	pagès pel seu pare	33
Pagès Vila, Pere	29/04/1906	30	solter	Sant Fost de C.	comerç compte propi	30
Pons Xercabins, Francesc	10/07/1889	47	casat	Sant Fost de C.	pagès pel seu pare	47
Redon Galve, Josep	05/11/1910	25	solter	Barcelona	mecànic	12
Ricart Bonàs, Andreu	13/11/1900	35	casat	Sta. Perpètua de M.	pagès compte propi	10
Riguillo Puigdomenec, Ramon	27/12/1893	42	casat	Mollet del Vallès	adober TMFE	14
Sans Serra, Josep		24	solter	Arbeca (Lleida)	pagès	
Sariol Castella, Joan	23/10/1889	46	casat	Sant Fost de C.	pagès compte propi	46
Serrano Redondo, Josep	10/04/1995	41	casat	Osuenda (Saragossa)	baster	2
Sisó Pons, Josep	23/08/1890	46	casat	Sant Fost de C.	pagès compte propi	46
Trullen Pijuan, General	07/03/1912	24	solter	Barcelona	mecànic S. B. Brutau	18
Vargas Olivares, Francesc	04/09/1898	38	casat	Basa (Granada)	peó jornalier	6
Villalonga Fitè, Miguel	22/01/1908	28	solter	Sant Fost de C.	pagès	28
Viñallonga Grau, Francesc	13/12/1899	36	casat	Sant Fost de C.	pagès	36

* Anys de residència a la Llagosta

Dades extretes del padró municipal de la Llagosta (1936) a excepció de Josep Sans Serra (padró personal de 1938).